

Zápis ze zasedání Odborné skupiny VVOZP pro přístupnost veřejné správy a veřejných služeb

Datum: 16.05.2024

Jednání řídila: Nicole Fryčová

Přítomni: Ondřej Černý (MMR), Štefan Čulík (MPSV), Dana Hacaperková (MPSV), Martina Hejdová (MZ), Jarmila Heltová (Správa železnic), Ivo Hruban (MD), Martina Jelínková (ÚV ČR), Petr Jiříček (MPSV), Romana Kebzová (GŘ ÚP ČR), Tamara Kováčová (ASNEP), Břetislav Krůpa (ČNB), Petr Kučera (MK), Dagmar Lanzová (NRZP ČR), Olga Malinovská (PF Jihočeské univerzity), Iva Matějková (MK), Petr Novák (MMR), Romana Petráňová (tlumočnice ČZJ), Radka Prázdna (PF Jihočeské univerzity), Pavel Ptáčník (ÚV ČR), Lucie Sedláčková Půlpánová (ASNEP), Barbora Suchá (NIPi BP), Markéta Vyhnánková (ÚV ČR), Luboš Zajíc (SONS ČR), Lenka Zemličková (Správa železnic).

Program jednání:

1. [Schválení programu jednání](#)
2. [Kontrola plnění úkolů](#)
3. [Pravidelné informace](#)
 - a) [Aktuality týkající se přístupnosti na jednotlivých ministerstvech](#)
 - b) [Zákon o požadavcích na přístupnost některých výrobků a služeb](#)
 - c) [Nová stavební legislativa se zaměřením na bezbariérovost \(Ministerstvo dopravy a Ministerstvo pro místní rozvoj\) – připomínkování normy ČSN k přístupnosti](#)
 - d) [Přístupnost internetových stránek a mobilních aplikací](#)
4. [Překážky využití ICT u osob s limitovanou schopností přístupu k informacím – představení projektového záměru a dílčích výsledků](#)
5. [Nepřístupné platební terminály](#)
6. [\(Ne\)přístupnost justice pro osoby se sluchovým postižením](#)
7. [Nedostupnost informací pro osoby se sluchovým postižením v krizových situacích](#)
8. [Vyřizování záležitostí na Úřadu práce ve vztahu k osobám se zdravotním postižením](#)
9. [Problémy související se zavedením všech autobusových zastávek v Praze a Středočeském kraji na znamení](#)
10. [Různé](#)

1. Schválení programu jednání

Předsedkyně Nicole Fryčová přivítala členky a členy odborné skupiny na jednání a navrhla přesunout plánovaný bod 9 před bod 8. Poté byl program jednání s navrženými úpravami schválen.

2. Kontrola plnění úkolů

Úkol č. 65: Projekt Byrokratické mapy.
odpovědná: Šárka Kochmanová (MV)

Šárka Kochmanová již na MV nepracuje, na webu MV je uvedeno, že projekt byl úspěšně ukončen. Nepodařilo se zjistit bližší informace, úkol trvá do příštího jednání, kdy se zjistí podrobnosti o výstupech z projektu.

Úkol č. 108: Novelizace nařízení vlády č. 63/2011 Sb. – průběh, seznámení se závěry – odpovědný: Ivo Hruban (MD)

Úkol trvá.

Ivo Hruban uvedl, že původní nařízení zůstává v platnosti, probíhá meziresortní připomínkové řízení k návrhu zákona, kterým se mění zákon o silniční dopravě, který nově zavádí pojem poptávková doprava, která má do budoucna zajistit lepší obslužnost míst ve městech i odlehlých regionech, tato novela nepředpokládá, že by se do nařízení vlády č. 63/2011 Sb. zasahovalo. Původní návrh na novelizaci se tedy dál nikam neposouvá.

Úkol č. 139: Zpracovat přehled nejdůležitějších mezinárodních norem ke GA.

Odpovědní: ČAS a Michal Rada.

Úkol trvá.

Úkol z 1/21: Zajistit intenzivní spolupráci CENDIS s NRZP ČR a SONS ČR vedoucí k odstranění nedostatků v přístupnosti systému jednotného jízdného.

Úkol trvá.

Luboš Zajíc nemá od Jana Šnyrycha aktuální informace.

Dagmar Lanzová uvedla, že NRZP ČR neměla žádné jednání s CENDIS, přetrvávají problémy s propojením systémů tak, aby systém fungoval automaticky. Případná poptávka se řeší manuálně – obvoláním všech zúčastněných. Zaznamenala stížnosti v Brně, kde se asistence poskytuje pouze do 17:00 hod., požádala Správu železnic o vyřešení.

Lenka Žemličková za Správu železnic ujistila, že požadavek předá na kompetentní místa. Tento problém s poskytováním asistence bude dále řešen na dalším zasedání OSGA.

Nicole Fryčová informovala, že obdržela podněty k řešení s CENDIS, ne vždy je potvrzená asistence realizována, na méně vytižené stanice se asistence nedostaví. Dále jde o stížnosti na chování asistence.

Ivo Hruban doplnil, že se podařilo najít finanční zdroje na úpravu objednávkového formuláře, od 1. května se spustil projekt realizace úprav webového rozhraní tak, aby se zjednodušil celkový proces objednávání, dojde k jeho automatizaci.

Nicole Fryčová požádala, aby nové prostředí bylo dobře přístupné s odečítačem obrazovky.

Ivo Hruban požádal o zaslání seznamu podnětů nejen na CENDIS, ale také na MD.

Úkol z 5/22: Elektronizace zdravotnictví – přístupnost aplikací eRecept a ePoukaz.

Odpovědný: MZ

Úkol trvá.

Martina Hejdová informovala, že SÚKL procházel personální obměnou, nyní se podařilo sehnat kontakt na paní Renatu Golasíkovou, Renata.Golasikova@sukl.cz, která má v gesci přístupnost webového prostředí a bude řešit veškeré podněty k přístupnosti. Problémy, které identifikovala SONS ČR, by měly být již vyřešeny, SONS ČR zkontroluje, zda je vše v pořádku.

Úkol z 10/22: Pozvat na jednání OSGA zástupce Digitální a informační agentury (DIA).

Odpovědný: Nicole Fryčová, sekretariát VVOZP

Úkol trvá.

Nedaří se účast DIA zajistit.

Úkol z 02/23: Přístupnost datových schránek.

Úkol trvá.

Luboš Zajíc konkrétní informace nemá, SONS ČR však zaznamenala určité zlepšení, je potřeba dořešit nedostatky komfortnějšího přístupu.

Úkol z 02/23: Umístit informace ve formátu ETR na Portálu veřejné správy hned na úvodní stránku tak, aby byl tento odkaz snadno dohledatelný.

Úkol trvá.

Od posledního jednání nedošlo k žádnému posunu. Informace mají zveřejněny pouze tyto subjekty: MZ, ČSSZ, MMR, MF, ÚV ČR, MD a MK. Dokud nezveřejní ostatní subjekty, nelze umístit odkaz na úvodní stránku.

Pavel Ptáčník požádal koordinátory resortů, aby se pokusili tento úkol dořešit.

Úkol z 02/23: Svolat separátní jednání k problematice přístupnosti voleb pro voliče s těžkým zrakovým postižením.

Úkol trvá, SONS ČR pracuje na prototypu hmatové šablony, která bude představena MV, zatím je vyhotovena pouze v papírové podobě.

Úkol z 5/23: Poskytnout seznam přístupných pošt SONS ČR k rozeslání.

Odpovědný: zástupce České pošty, a. s.

Úkol trvá.

S ČP spolupráce probíhá, 24. dubna proběhlo jednání na centrále ČP se zástupci zrakově, sluchově a tělesně postižených, v průběhu června proběhne další setkání s každou skupinou ZP zvlášť na konkrétních pobočkách – na starší pobočce a pak i na nové pobočce, v terénu by se hovořilo o nedostacích a požadavcích. Seznam bude rozeslán.

Tamara Kováčová doplnila, že ČP funguje ve dvou světech – digitální a fyzický. Je nutné, aby ČP důsledně dbala na přístupnost i digitálního prostředí ČP.

Úkol z 5/23: Zasílání posudků lékařské posudkové služby.

Probráno v bodě č. 8.

3. Pravidelné informace

a) Aktuality týkající se přístupnosti na jednotlivých ministerstvech

Iva Matějková informovala, že MK umístilo do výtahů označení ovladačů v Braillovu písmu.

b) Zákon o požadavcích na přístupnost některých výrobků a služeb

Nicole Fryčová informovala, že v prosinci 2023 byl přijat zákon č. 424/2023 Sb., o požadavcích na přístupnost některých výrobků a služeb. Na příští zasedání budou pozváni zástupci MPO, aby prezentovali, jaké kroky v přípravách na účinnost zákona, která bude od 28. června 2025, činí.

19. března 2024 se uskutečnilo setkání s MPO, jehož obsahem byly informace o tom, jak se subjekty připravují na účinnost zákona. Na začátku roku 2025 MPO uspořádá seminář pro uživatele - osoby se ZP i pro organizace.

c) Nová stavební legislativa se zaměřením na bezbariérovost (Ministerstvo dopravy a Ministerstvo pro místní rozvoj) – připomínkování normy ČSN k přístupnosti

Probíhalo připomínkování normy ČSN k přístupnosti, následně proběhlo vypořádání připomínek, k vypořádání proběhla 2 setkání, momentálně probíhá zpracování připomínek.

Připomínkování nebylo přístupné s odečítačem obrazovky, do budoucna to bude potřeba s ÚNMZ řešit.

Petr Novák za MMR uvedl, že dosud byla celá bezbariérovost na úrovni vyhlášky, nově nebude bezbariérovost, ale přístupnost. V zákoně je definice přístupnosti a výčet staveb, na které se povinnost vztahuje. Vyhláška stanoví konkrétní požadavky na přístupnost a rozsah přístupnosti. Vyhláška je ve fázi notifikačního procesu v Bruselu, měla by být účinná od 01.07.2024. Na vyhlášku navazuje norma, vyhláška normu zezávazuje, norma stanoví konkrétní požadavky na technické řešení, vztahuje se i na MD.

Ivo Hruban zjistí časový harmonogram MD, neboť je potřeba ve vyhlášce MD normu zezávnit.

Dagmar Lanzová doplnila, že se upravuje norma ČSN 736110 - místní komunikace, ve které je velké množství požadavků na přístupnost – chodníky, přechody, cyklistické stezky. Je otázkou, zda bude MD zezávněna. Vypadly některé důležité parametry – délka přechodu, délka míst pro přecházení, je to velké bezpečnostní riziko.

Dagmar Lanzová dále za neziskové organizace kritizovala způsob vzniku nové normy ČSN 734001 přístupnost a bezbariérové užívání, zpracovatelka s nimi nekomunikovala. První návrh normy byl kontroverzní, neprojednaný, obsahoval zastaralé věci, domnívá se, že norma nebude funkční a kvalitní, nebude odpovídat evropskému standardu. Věcný problém je, že norma vůbec nereaguje na vývoj problematiky, nejsou v ní prodiskutované konkrétní detaily, obsahově je nedokonalá, neobsahuje všechny požadavky.

Petr Novák je přesvědčen, že norma měla dostatečné projednání, vstupy k technickým požadavkům bylo možné zasílat od roku 2021, intenzivní projednávání probíhalo od září 2023 do března 2024, od dubna probíhá normalizační proces u ČAS.

Tamara Kováčová uvedla, že nemá finální znění normy, neví, které připomínky ASNEP byly přijaty.

Nicole Fryčová upřesnila, že finální znění ještě není k dispozici, probíhá zapracování připomínek.

Petr Novák doplnil, že při projednávání připomínek na ČAS bylo řečeno, že bude rozeslán způsob jejich vypořádání.

Barbora Suchá upozornila na poznatek z praxe, kdy dochází k nepochopení ze strany projektantů, není jim jasné, co a od kdy bude platit, domnívají se, že nemusí nic zapracovávat a přístupnost řešit.

Nicole Fryčová MMR navrhla, zda by nemohl být co nejdříve svolán Poradní sbor ministra pro místní rozvoj k přístupnosti staveb, kde by byly probrány uvedené problémy ještě před přijetím normy.

Petr Novák ujistil, že informace z diskuse přenesou na MMR.

Doplnění informací po jednání ze strany MD: Termín prací na prováděcích předpisech ve vztahu k dopravě bude stanoven na základě informace o finálním vydání příslušné technické normy. Do doby vydání upravených předpisů, nejpozději do 1. července 2027, se nadále postupuje podle prováděcích právních předpisů k provedení § 194 zákona č. 183/2006 Sb., ve znění účinném ke dni předcházejícímu jejich zrušení tímto zákonem.

d) Přístupnost internetových stránek a mobilních aplikací

15. dubna 2024 se uskutečnilo setkání, na kterém se diskutovaly kroky, které by vedly k přístupnému digitálnímu veřejnému prostoru. Zmocněnkyně vlády pro lidská práva představila záměr předložit vládě ke schválení akční plán zaměřený na digitální přístupnost internetových stránek a mobilních aplikací, plán je v přípravném procesu, nebude podrobným návodem pro přístupnost, nebude nahrazovat metodický pokyn Digitální a informační agentury (dále jen „DIA“), nebo Národní plán podpory rovných příležitostí pro osoby se zdravotním postižením na období 2021-2025 (dále jen „NPPRP“), je to doplňkový materiál vycházející z legislativy, cílem je propojit několik metodik. Je

potřebné hledat zdroje financování pro vzdělávání v digitální přístupnosti veřejného sektoru a monitoringu. Byly představeny aktivity několika subjektů věnujících se přístupnosti.

Tamara Kováčová za ASNEP požádala o posunutí termínu realizace opatření 3.2.5 NPPRP, které se týká povinnosti resortů ve spolupráci s organizacemi zastupujícími sluchově postižené určit a přeložit základní informace o své činnosti do českého znakového jazyka (dále jen „ČZJ“), protože chybí metodika podrobně upravující postup při realizaci tohoto opatření. Termín plnění opatření bude posunut, zůstává otázka, z jakých zdrojů bude metodika financována.

Dalším cílem jednání bylo navázat spolupráci v oblasti zlepšování digitální přístupnosti mezi odborníky zastupujícími soukromý sektor, akademickou obec a neziskové organizace osob se sluchovým a zrakovým postižením a stanovení společného postupu a jednotné komunikace.

Tamara Kováčová sdělila, že je zásadní vytvořit metodiku k tomu, jak dělat přístupné webové stránky a digitální prostředí pro osoby se sluchovým postižením včetně uživatelů ČZJ. ASNEP požádala vedení DIA o setkání, neobdržela žádnou odpověď. Zároveň zástupce DIA Radek Horáček na výše uvedeném setkání uvedl, že DIA nemá vytvoření metodiky v kompetenci a nemá na ni finanční zdroje. Vznela dotaz, zda je možné požádat přímo MMR o alokaci zdrojů na metodiku.

Petr Novák odpověděl, že tuto metodiku nemůže financovat MMR.

Pavel Ptáčník uvedl, že největší problém je v tom, že zákon o přístupnosti i evropská směrnice s převodem do ČZJ nepočítá. Jedinou normou, o kterou se lze opřít, je zákon o komunikačních systémech neslyšících a hluchoslepých osob, ale v dnešní finanční situaci to bude obtížné. Vzněl dotaz, podle čeho se videa dělají dosud, např. Deaf Friendly.

Tamara Kováčová odpověděla, že je dělají podle svého nejlepšího vědomí a svědomí a v souladu se současným stavem poznání. Deaf Friendly je jediná organizace, která v tomto smyslu dělá dílčí výzkum. Zároveň se objevují poskytovatelé, kteří výstupy v potřebné kvalitě neposkytují. Proto je potřebné vytvořit metodiku, aby videa byla kvalitní. ASNEP je schopna udělat prozatímní základní kritéria pro resorty, jaké elementární parametry by měla videa mít. Je to krátkodobé řešení. Je pak potřeba rozhodnout, kdo bude kritéria kontrolovat, ASNEP na to nemá kapacity.

Podle Pavla Ptáčníka jde o vstřícný a velice potřebný krok ASNEP, jinak se plnění opatření neposune dál. Za kontrolu a plnění opatření je zodpovědný každý resort, který opatření realizuje. V současné době neexistují podmínky pro vytvoření univerzálního subjektu, který by plnění kontroloval. Za kvalitu překladu bude odpovědný dodavatel. Vzhledem k vysokým finančním nákladům na překlady (až statisícové částky) bude potřeba vybrat nejdůležitější přímo řízené organizace resortů, v tomto smyslu bude opatření v NPPRP upraveno.

Nicole Fryčová doplnila, že je potřeba spolupráce organizací s jednotlivými resorty, za zrakově postižené uživatele vyvíjel a nadále vyvíjí SONS ČR v řešení přístupnosti velkou vlastní aktivitu. Požádala ASNEP o sepsání nejdůležitějších požadavků, bylo by dále vhodné například navázat spolupráci s jedním subjektem, vytvořit ukázkové video, kterým by se další resorty mohly inspirovat.

Iva Matějková poukázala na skutečnost, že již při přípravě NPPRP byla vidět u některých opatření, včetně opatření 3.2.5, rizika v jejich plnění, což bylo opakovaně připomínkováno, ASNEP byl od začátku při jeho přípravě, nenabídl však dříve spolupráci, nabízí ji teprve, až když se blíží termín splnění úkolu. Je potřeba nejen vznášet požadavky, ale také mít určitou toleranci k resortům, MK přivítá kritéria, v žádném případě však nebude měnit již natočená videa.

Nicole Fryčová potvrdila, že v tomto smyslu jednala telefonicky s Kateřinou Peškovou z Deaf Friendly, u tvorby tohoto opatření ASNEP byla, je potřebné se aktivně zapojit. Problémem jsou především finance, není to neochota resortů.

Tamara Kováčová za ASNEP spolupráci nabízí, nicméně resorty se začínají ozývat až nyní, ASNEP neměl v předchozích letech žádné personální kapacity na tuto oblast.

Martina Hejdová za MZ uvedla, že to není tak, že by se resorty začaly zajímat až nyní, ale jde o to, že nebylo řečeno, že budou nějaká kritéria nebo speciální požadavky na realizaci úkolu. Úkol byl napsaný velmi obecně, proto MZ počítalo s tím, že naváže spolupráci s tlumočníci, která realizovala videa v době covidu, a bude pokračovat v pořizování videí.

Luboš Zajíc připomenul, že organizace Actum Digital byla pověřena vytvořením strategie k přístupnosti pro osoby se zdravotním postižením, Jan Šnorych vznesl připomínku, že by SONS ČR měla u přípravy tohoto materiálu být již od začátku, oslovil zástupce organizace, dodnes není spolupráce navázána, bylo řečeno, že Actum Digital vytvoří materiál, ke kterému bude SONS ČR moci uplatnit připomínky. SONS ČR s tímto řešením není spokojena, domnívá se, že je potřeba úzké spolupráce s uživatelskými organizacemi, jako je SONS ČR, případně by měl materiál vznikat na půdě OSGA.

Nicole Fryčová informovala, že na setkání 15. dubna 2024 bylo dohodnuto, že OSGA bude do procesu tvorby akčního plánu vtažena, požádala sekretariát VVOZP, aby toto pohlídal, není správné, aby OSGA dostala k připomínkování až finální verzi, vhodné by bylo vytvořit například pracovní skupinu.

Pavel Ptáčník doplnil, že dohoda o přípravě akčního plánu vznikla na základě jednání zmocněnkyně vlády pro lidská práva se zástupci Actum Digital, zatím nemá k dispozici žádný návrh akčního plánu, materiál bude pravděpodobně muset být upraven formálně i věcně, jednotlivé požadavky na resorty budou muset být s resorty v konsensu, prostor pro připomínkování bude ještě dostatečný. V akčním plánu musí být řešena i problematika sluchově postižených.

4. Překážky využití ICT u osob s limitovanou schopností přístupu k informacím – představení projektového záměru a dílčích výsledků

Projekt Překážky využití informačních a komunikačních technologií a možnosti rozvoje ICT gramotnosti u osob s limitovanou schopností přístupu k informacím formou prezentace představily Olga Malinovská a Radka Prázdna z Pedagogické fakulty Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích. Projekt je podpořený Technologickou agenturou České republiky, sekretariát VVOZP je hlavním aplikačním garantem, druhým aplikačním garantem je Asociace krajů České republiky. Projektový záměr je řešen od podzimu 2023 a skončí v lednu 2026. Na projektu spolupracuje Katedra informačních a komunikačních technologií Univerzity Karlovy. Řešitelský team je multidisciplinární, jeho součástí jsou i lidé se zdravotním postižením. Projekt vychází z metodiky k zákonu o přístupnosti, cílovými skupinami jsou osoby se zrakovým a sluchovým postižením, osoby s kognitivními poruchami a poruchami učení.

Cílem projektového záměru je analyzovat a popsat překážky a možnosti využití ICT technologií u osob s limitovanou schopností přístupu k informacím, vytvořit diagnostický nástroj pro zhodnocení ICT gramotnosti, identifikovat příčiny překážek přístupnosti a navrhnout konkrétní řešení, vytvořit strategie asistivních řešení pro vybrané cílové skupiny. Sebraná data se začnou aktuálně vyhodnocovat. Dotazníky byly distribuovány přes organizace OZP. Na analýzu se naváže fokusními skupinami. Závazné výstupy by měly být promítnuty do směrnic a předpisů nelegislativní povahy v rámci kompetencí příslušného poskytovatele a do schválených strategických a koncepčních dokumentů orgánů státní nebo veřejné správy. Výstupem budou odborné články, monografie a závěrečná konference. Výsledky budou sdíleny s VVOZP.

Tamara Kováčová upozornila, že ASNEP v rámci zjišťování zásadních bariér v přístupnosti v oblasti bankovníctví zjistila, že konkrétním problémem je řešení autentizace, např. při ztrátě karty a jiných situacích, kdy je třeba do banky zavolat - jakmile se při komunikaci s mobilním operátorem zjistí, že hovor je tlumočen či přepisován, operátor ukončuje komunikaci a odkazuje klienta na pobočku. Za ASNEP nabídla spolupráci při konzultacích k projektu.

5. Nepřístupné platební terminály

Čím dál tím častěji se lze setkat s platebními terminály, které jde ovládat pouze pomocí dotykového displeje, již ne pomocí tlačítek. Lidé s těžkým zrakovým postižením nemohou tyto terminály ovládat, problém nastává při platbách, kdy je potřeba zadat PIN kód, který nemohou zadat bez cizí pomoci, na základě pravidel bank, by neměl být PIN kód sdělován druhé osobě. Při platbě chytrým telefonem sice není potřeba zadávat PIN kód, ale ne každý vlastní chytrý telefon, případně ne každý chce prostřednictvím chytrého telefonu platit. Zákon o požadavcích na přístupnost u některých výrobků a služeb s účinností od 28.06.2025 se věnuje také otázce platebních terminálů, po datu účinnosti by platební terminály měly být ovladatelné i pro uživatele s těžkým zrakovým postižením. Více než rok tedy ještě nebude přístupnost platebních terminálů zákonem regulována. Bylo by vhodné vydat směrem k bankám doporučení, aby nevyhovující platební terminály nepoužívaly, případně aby byly opatřeny alespoň hlasovým výstupem pro uživatele se zrakovým postižením tak, aby šly připojit sluchátka.

K tomuto bodu byl přizván Břetislav Krůpa z Odboru regulace platebního styku České národní banky („dále jen ČNB“), který uvedl, že ČNB není gestorem zákona o požadavcích na přístupnost u některých výrobků a služeb, přístupnost bude mít v gesci Česká obchodní inspekce (dále jen „ČOI“). Problémy ČNB monitoruje, komunikuje s Českou bankovní asociací, tam by mohla být vznesena otázka, jak se banky připravují na účinnost tohoto zákona a zda plánují v mezidobí nějaká opatření, je zde však velmi málo časového prostoru. Dotykové zařízení je pro výrobce levnější. Navrhl, aby se organizace OZP obracely více na asociace poskytovatelů s žádostí na přijetí vlastních vnitřních pravidel. ČNB řeší aktuálně velký počet podvodů.

Pro OZP je ideální mít zařízení, kde není potřeba zadávat PIN. Přístupnost platebních terminálů vyřeší zřejmě až zákon.

Sluchově postižení mají možnost přes mobilní aplikaci v rámci internetového bankovníctví zablokovat kartu.

Nicole Fryčová požádala Břetislava Krůpu o propojení s Českou bankovní asociací, aby mohlo dojít k setkání, na kterém by se probraly popsané problémy.

Tamara Kováčová doplnila, že sluchově postiženým nejde jen o blokaci karet, ale o jakoukoliv telefonickou komunikaci s bankou, je potřeba jen změnit pravidla, aby nebylo problémem, když je u hovoru s bankou přítomna třetí osoba a je přepisován nebo tlumočen, tlumočení nebo přepis si klient se sluchovým postižením zařizuje sám. Tlumočník a přepisovatel fungují v rámci registrované tlumočnické služby, mají podepsanou mlčenlivost.

6. (Ne)přístupnost justice pro osoby se sluchovým postižením

Tento bod byl stručně představen, následně na dalším jednání k němu budou přizvány kompetentní osoby.

Tamara Kováčová bod uvedla tak, že se na ASNEP obrátil zástupce Spolku Šalamoun s tím, že řeší případ, kdy neslyšící člověk, který nepoužívá ČZJ, byl odsouzen k 15 letům odnětí svobody na základě procesu, kde neměl přístup k přepisu, na který má zákonný nárok. Cílem je, aby se tato situace nikdy neopakovala.

Existují další problémy v přístupnosti k justici. Při soudním tlumočení není vždy kompetentní přepisovatel nebo tlumočník, soud často tlačí klienta, aby mu tlumočili rodinní příslušníci, každý soud postupuje jiným způsobem, není k dispozici jednotná metodika, jak má soud přístupnost zajišťovat. Dále je to neúměrná administrativní zátěž u soudních tlumočnicků ČZJ. Nelze využívat tlumočnických a přepisovatelských služeb on-line. Nejsou zohledněny komunikační potřeby neslyšících, nemohou si vybrat soudního tlumočníka, který by jim vyhovoval. Soudní úředníci nejsou proškoleni v komunikaci s osobami se SP, webové stránky jsou nepřístupné, stále není certifikovaná zkouška

z ČZJ (jako cizího jazyka), ohledně zkoušky MŠMT již podniká některé kroky, i když nejsou plně dostatečné.

Je dobře popsáno, co má justice pro přístupnost dělat, ale není popsáno, jak konkrétně to má vypadat. Inspirativní je projekt zaměřený na přístup zranitelných osob k justici, zejména na osoby s mentálním postižením. Je potřebné, aby byla vytvořena metodika, jak přistupovat k osobám se sluchovým postižením v justici. Osoby se sluchovým postižením mohou nabídnutý nevyhovující způsob komunikace odmítnout, ale často neví, že to je možné.

Lucie Sedláčková Půlpánová doplnila, že ASNEP má novou komisi pro přístupnost, probíhají workshopy zaměřené na konkrétní problémy, díky tomu budou vybrány nejaktuálnější problémy k řešení.

Nicole Fryčová ujistila, že se tímto tématem bude OSGA dále zabývat, řešit by se dalo s Ministerstvem spravedlnosti a Justiční akademií, pravděpodobně bude svoláno jednání.

Luboš Zajíc za SONS ČR doporučil spolupráci s Justiční akademií, která pořádá pro soudce v rámci povinného vzdělávání různé vzdělávací akce, na kterých lze soudcům vysvětlit, jak přistupovat k osobám s různým zdravotním postižením. SONS ČR se takovýchto akcí již několikrát aktivně účastnila.

Pavel Ptáčník k tomu doporučil, aby ASNEP měla připraveny alespoň základy metodiky, jak přistupovat k osobám se SP, nelze spoléhat na to, že ji udělá Ministerstvo spravedlnosti. Právo na výběr komunikačního systému je ukotveno v zákoně o komunikačních systémech neslyšících a hluchoslepých osob.

7. Nedostupnost informací pro osoby se sluchovým postižením v krizových situacích

Tamara Kováčová představila základní problém, v krizových situacích osoby se SP nemají jistotu, že poplašný a informační systém bude přizpůsoben tak, aby byly včas informovány a věděly, co mají dělat. Je potřeba v krizových situacích informace v televizním vysílání ihned zveřejnit také v ČZJ, v rámci varovných sms myslet také na osoby se SP. Je důležité, aby existoval systém s popisem, kdo a co má dělat, aby byly informovány i osoby se SP.

Lucie Sedláčková Půlpánová doplnila, že je důležité, aby byla znázorněna i míra nebezpečí.

Pavel Ptáčník upozornil, že konkrétní krizové plány jsou v přímé kompetenci krajů, každý kraj si je vytváří samostatně. Bude potřeba s MV domluvit, jakým způsobem bude v této záležitosti schopno systematicky pomoci. Problémy OZP by měly být údajně v krajských plánech ošetřeny, ale je potřeba vyjasnit, zda tomu tak je a zda platí pro všechny skupiny OZP.

Štefan Čulík připomenul, že v rámci Odboru krizové pomoci MV byly řešeny systémy, kam mohla osoba se SP přihlásit svůj mobilní telefon, nahlásit, že je neslyšící a chce být v případě krizových situací informována, avšak informovanost o této službě a osvěta nebyla dobrá, protože řada lidí se SP nevyužila možnosti se registrovat.

Nicole Fryčová k řešení situace navrhla setkání se zástupci MV, případně i s operátory a MPO. Při potřebě tlumočení ČZJ v krizových situacích v televizním vysílání, zejména regionálních televizí, je problém s okamžitou dostupností tlumočnicků.

8. Vyřizování záležitostí na Úřadu práce ve vztahu k osobám se zdravotním postižením

Jde především o automatické zasílání posudků, které jsou vyhotovovány Institutem posuzování zdravotního stavu, aby byly zasílány napřímo, lidé s těžkým ZP mají problém dopravit se na úřad, aby se mohli seznámit s podklady, především s posudkem o zdravotním stavu. Ze strany některých úředníků je neochota zasílat posudek i prostřednictvím datové zprávy, informují klienty, že zaslat posudek není možné. Jde o nastavení konkrétního úřadu, některé úřady jsou ochotny zaslat

posudek e-mailem i poštou. Bylo by dobré, kdyby všechny úřady postupovaly shodně, co nejvíce proklientsky. Posudek je důležitý pro případné sepsání odvolání.

K tomuto bodu byla přizvána Romana Kebzová z Oddělení nepojistných sociálních dávek Generálního ředitelství Úřadu práce ČR. V současné době není možné oficiálně zasílat posudek napřímo klientovi, v této době probíhá příprava převodu dávek pro OZP a příspěvku na péči na ČSSZ, tam se však o zařazení tohoto kroku uvažuje. Ověří, zda by bylo možné zaslat posudek datovou schránkou. Vyjádření k dané věci je přílohou tohoto zápisu.

Pavel Ptáčník informoval, že Okresní správy sociálního zabezpečení posudky o invaliditě lidem posílají, povinnost zasílat posudky u nepojistných dávek i klientovi by bylo vhodné upravit v zákoně o organizaci a provádění sociálního zabezpečení.

Dalším problémem je u některých Úřadů práce nevstřícné jednání úředníků s lidmi s těžkým zrakovým postižením, kdy konkrétně nebyla poskytnuta pomoc s dovyplněním položek ve formuláři s argumentem, že klientovi má pomoci asistent, kterého platí z příspěvku na péči. Údajně na základě vnitřních předpisů není pomoc úředníka s vyplňováním ani možná.

Romana Kebzová k tomu uvedla, že jde zřejmě o nešťastný ojedinělý přístup konkrétní úřednice. Úředníci pracují pod velkým tlakem, jsou přetížení, není to omluva, spíše vysvětlení neochoty. Pomoc s vyplněním formuláře je naopak v zájmu úředníků, aby nemuseli klienta vyzývat k případnému doplnění.

9. Problémy související se zavedením všech autobusových zastávek v Praze a Středočeském kraji na znamení

Plánuje se, že všechny autobusové zastávky budou fungovat na znamení, což může činit velké problémy lidem se sníženou schopností pohybu nebo orientace.

Již nelze zabránit, aby k tomu došlo, ve Středočeském kraji to bylo odsouhlaseno. Bude potřeba nastavit správně systém, aby vše fungovalo, aby bylo co nejvíce tlačítek v autobusu, aby dobře fungovalo hlášení, kde se autobus nachází, kdy bude další zastávka.

Dagmar Lanzová uvedla, že je problematické, že tlačítka nejsou v dosahu z každého místa.

Tamara Kováčová apelovala na to, aby byl přehled zastávek v autobusech vizualizován.

10. Různé

Nicole Fryčová poděkovala členkám a členům za účast, informovala, že další zasedání se uskuteční na podzim, a ukončila zasedání.

Zapsala: Martina Jelínková

Schválila: Nicole Fryčová
předsedkyně Odborné skupiny